

## **Genomförd inspektion av utbildningen vid den fristående grundskolan Vallentuna Friskola i Vallentuna**

### **Bakgrund**

Skolverket har till uppgift att utöva tillsyn över och granska kvaliteten i utbildningen vid fristående grundskolor. Inspektionen skall ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet vid skolan uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Skolverket har genomfört inspektion av den fristående grundskolan Vallentuna Friskola. Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt vilka bedömningar som gjorts av Skolverket.

### **Skolverkets bedömning och beslut med anledning av inspektionen**

Skolverket bedömer att verksamheten vid Vallentuna Friskola är av god kvalitet och ligger väl i linje med de nationella bestämmelserna och målen för grundskolan.

Inspektionen visar dock på vissa områden som behöver utvecklas (förbättringsområden). Dessa redovisas nedan.

### **Förbättringsområden**

Skolverket har i den bilagda rapporten uppmärksammat huvudmannen på följande områden där skolan behöver utveckla sin verksamhet:

- Skolan bör vidta åtgärder för att öka andelen lärare med lärarutbildning i samband med kompetensutveckling och nyrekrytering.
- Skolan bör fortsätta sina fortbildningsinsatser om betygssättning samt informera såväl elever som föräldrar om vilka mål och kriterier som ligger till grund för betygssättningen.

### **På Skolverkets vägnar**

Marie-Hélène Ahnborg  
Enhetschef

Ulf Lindberg  
Expert

**Bilaga**

Rapport med bilaga

**Kopia till**

Vallentuna kommun

Enligt fastställd sändlista

## **Inspektion av utbildningen vid den fristående grundskolan Vallentuna Friskola i Vallentuna**

### **1 Inledning**

#### **1.1 Inspektionens syfte och genomförande**

Utbildningen vid fristående grundskolor står enligt 9 kap. 11 § skollagen under tillsyn av Statens skolverk. Skolverket skall också enligt sin instruktion granska kvaliteten i skolväsendet. Med anledning av detta har Skolverket genomfört en inspektion av Vallentuna Friskola i Vallentuna.

Detta är Skolverkets första inspektion av skolan sedan den startade sin verksamhet i augusti 2002. Inspektionen har bestått av dokumentstudier samt ett besök vid skolan den 13 och 14 september 2005 utfört av undervisningsrådet Inger Tinglev och experten Ulf Lindberg. Vid besöket fördes samtal med företrädare för skolans styrelse, rektorn, lärare, skolsköterskan, elever och föräldrar. Dessutom granskades lokaler, utrustning och läromedel och ett antal lektioner följdes.

Skolverket har i samband med inspektionen haft kontakt med utbildningschefen i Vallentuna kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Kommunen har inte formellt utnyttjat sin rätt till insyn, men utbildningschefen säger att samarbetet mellan Vallentuna Friskola och kommunen är gott och att Vallentuna Friskola ses som en resurs i kommunens utbildningsutbud.

Inspektionen har inriktats på att kontrollera om skolans utbildning uppfyller kraven för godkännande och rätt till bidrag enligt 9 kap. skollagen, 1 a kap. förordningen (1996:1206) om fristående skolor samt de övriga författningar som återges i bilagan. Inspektionens uppgift är att klargöra om och hur väl en verksamhet fungerar i förhållande till bestämmelserna i skollagen och andra författningar.

Alla faktauppgifter i rapporten är, förutom då annat anges, hämtade ur den dokumentation som skolan har lämnat till Skolverket eller den information som lämnats av ledningen för skolan. Huvudmannen för Vallentuna Friskola har givits möjlighet att lämna synpunkter på rapportens faktadel.

### **2 Allmänna förutsättningar för verksamheten**

#### **2.1 Skola**

Skolverket godkände Vallentuna Friskola som en fristående grundskola för årskurserna 6 – 9 genom beslut den 3 januari 2002 (dnr 43-2001:1535). Enligt godkännandet har skolan rätt till bidrag samt får anordna prövning och utfärda betyg för skolans egna elever enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet.

Vallentuna Friskola startade läsåret 2002/03 och omfattar årskurserna 6 -9. Skolan hade vid tidpunkten för inspektionsbesöket 127 elever. Den övervägande majoriteten av eleverna har Vallentuna som hemkommun, men en elev i årskurs 7 och sex elever i årskurs 9 bor i grannkommunen Täby.

## **2.2 Huvudmannens rättskapacitet**

Huvudman för Vallentuna Friskola är Vallentuna Friskola AB. Huvudmannens organisationsnummer är 556573-6187. Enligt huvudmannens registreringsbevis är bolagets huvudsakliga verksamhet grundskoleutbildning och förskoleklass.

## **2.3 Stabilitet**

### ***Ekonomi***

Skolverket har tagit del av årsredovisningen för Vallentuna Friskola AB för räkenskapsåret den 1 september 2003 – den 31 augusti 2004. Enligt bolagets resultaträkning gjordes en vinst som motsvarade 0,2 % av årsomsättningen. Verksamhetsårets vinst överfördes i ny räkning tillsammans med den balanserade vinsten från föregående verksamhetsår. Årsredovisningen och räkenskaperna har granskats och godkänts av en godkänd revisor.

Huvudmannen har även redovisat budgeten för läsåret 2005/06. Enligt denna kommer verksamheten även detta år att ge ett mindre överskott.

### ***Elevantal***

Eleverna på skolan fördelade sig vid Skolverkets inspektionsbesök enligt följande;

| Årskurs      | 6  | 7  | 8  | 9  | Totalt |
|--------------|----|----|----|----|--------|
| Antal elever | 26 | 49 | 25 | 27 | 127    |

Nuvarande lokaler är enligt skolledningen utformade för undervisning av fem klasser om vardera ca 25 elever. Skolan räknar med att varje år ta in så många elever att elevantalet på skolan inte överstiger 130 elever. De kommande två läsåren räknar skolan med att ta in 25 elever i årskurs 6 varje år. Vid inspektionsbesöket hade skolan dels en kö med 49 sökande till eventuella vakanser i nuvarande klasser på skolan och dels en kö med 68 sökande som vill börja i årskurs 6 läsåret 2006/07 och 52 som vill börja i årskurs 6 läsåret 2007/08.

## **2.4 Principer för intagning**

Vid godkännandet av skolan uppgavs att skolan skall vara öppen för alla, en princip som också tillämpas. Vid fler sökande än platser fördelas platserna efter anmälningdatum med förtur för elever som har syskon på skolan.

## **2.5 Skolhälsovård**

Eleverna på Vallentuna Friskola har enligt rektorn tillgång till skolhälsovård på närliggande kommunala Lovisedalsskolan. Skolsköterska finns där fyra dagar per vecka.

Skolverkets representanter träffade skolsköterskan i samband med inspektionsbesöket. Hon bekräftade att friskolans elever hade tillgång till skolhälsovård med skolsköterska och skolläkare i samma utsträckning som grundskolans. Enligt skolsköterskan har Vallentuna Friskola en väl fungerande elevvård och att hon därför sällan eller aldrig haft anledning att med någon av skolans elever diskutera problem som beror på elevens skolsituation.

## **2.6 Registerkontroll**

Skolledningen uppgav att man vid anställning av personal begär in registerutdrag ur belastningsregistret enligt lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg. Intervjuad personal bekräftade att så varit fallet.

## **2.7 Avgiftsfri utbildning**

Enligt skolledningen är utbildningen på Vallentuna Friskola helt avgiftsfri. Läroböcker och andra läromedel tillhandahålls av skolan utan kostnad. Skolan rekommenderar visserligen sina elever att skaffa egna miniräknare och linjaler, men för elever som inte gör så finns utrustning att låna på skolan. Intervjuade elever och föräldrar bekräftade avgiftsfriheten.

## **2.8 Bedömning**

Skolverket bedömer att Vallentuna Friskola uppfyller de allmänna förutsättningar som krävs för fortsatt godkännande.

# **3 Kunskaper och färdigheter**

## **3.1 Skolans organisation och ledning**

Vallentuna Friskola AB är ett privat aktiebolag där aktierna ägs av skolans rektor och studierektor. De utgör tillsammans aktiebolagets och därmed skolans styrelse. Rektorn är företagets verkställande direktör.

Verksamheten vid Vallentuna Friskola leds av rektorn och studierektorn. Båda har mångårig erfarenhet av arbete med elever i grundskolans högsta årskurser. Rektorn är utbildad ämneslärare i svenska och SO. Hon har även speciallärarutbildning och har tjänstgjort som ämnes- och speciallärare på grundskolan bl.a. i Vallentuna kommun. Studierektorn är ursprungligen utbildad socionom och har som sådan arbetat på socialförvaltning i 12 år. År 1980 genomgick hon en utbildning till studie- och yrkesvägledare och har sedan dess arbetat som yrkesvägledare och lärare i 22 år. Både rektorn och studierektorn arbetade på den kommunala Hammarbacksskolan

innan de startade Vallentuna friskola. Flera av den fristående skolans nuvarande lärare har också tjänstgjort också på Hammarbacksskolan.

Eleverna i årskurs 7 är uppdelade på 2 klasser. I övrigt bildar eleverna en klass per årskurs.

Alla lärare ingår i ett och samma arbetslag. Varje måndag samlas personalen till personalkonferens, där ärenden både rörande skolan som helhet och enskilda elever diskuteras. Vid personalkonferensen utbyts även aktuell information mellan skolledning och personal. Minnesanteckningar från personalkonferenserna skrivs i en särskild bok. Enligt skolans senaste kvalitetsredovisning är den nära kontakten mellan skolans personal och ledning en bidragande orsak till att samarbetet på skolan fungerar väl. För att skapa bättre forum för allmänpedagogiska/metodiska samtal har lärarna från hösten 2005 indelats i ämnesgrupper. Avsikten är att dessa grupper skall samlas till formella möten minst två gånger per termin. Mötena skall protokollföras. Ansvaret för ämnets material ligger på gruppen. Ämnesövergripande projekt och temadagar planeras som tidigare i personalkonferensen.

### **3.2 Lärarkompetens**

På Vallentuna Friskola arbetar 15 personer hel- eller deltid som lärare. Deras sammanlagda lärtjänstgöring motsvarar 10 heltidstjänster, vilket med nuvarande 127 elever innebär att lärartätheten är nära 8 lärare på 100 elever. Skolans storlek gör att tjänsteunderlaget i flera ämnen endast räcker till mindre delar av en lärtjänst. I spanska, slöjd och musik har skolan löst problemet genom att deltidsanställa lärare som har resten av sin tjänst på en kommunal skola. I hem- och konsumentkunskap och i idrott och hälsa löser skolan problemet genom att utnyttja egna lärare som är intresserade av ämnena och av rektorn bedöms vara kompetenta även om de har sin huvudsakliga undervisning i andra ämnen.

Alla lärare i svenska, SO och flertalet lärare i moderna språk har lärarutbildning för den undervisning de bedriver. De två lärarna i matematik, NO och teknik har goda ämnesteoretiska kunskaper från universitet och teknisk högskola. Båda har flerårig erfarenhet från undervisning i sina ämnen på kommunal grundskola men ingen av dem har genomgått lärarutbildning.

Ingen av lärarna i ämnena spanska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, slöjd och musik har lärarutbildning för undervisning i dessa ämnen. Skolverket har tagit del av skolans kompetensutvecklingsplan för läsåret 2005/06. Av planen framgår att flera av de lärare som saknar lärarutbildning planerar att läsa kurser som innehåller undervisningsmetodik. Som mer långsiktiga mål nämns för ett par av lärarna att de avser att genomgå en lärarutbildning. Skolledarna är positiva till att underlätta för dem som vill höja sin lärarkompetens.

Alla lärare på Vallentuna Friskola har arbetat på skolan sedan skolan startade.

### **3.3 Lokaler och utrustning**

Vallentuna Friskola hyr lokaler av Vallentuna kommun. Huvuddelen av verksamheten äger rum i en tvåvåningsbyggnad som tidigare disponerats av den intilliggande

kommunala Lovisedalsskolan. Mellan skolorna ligger en fotbollsplan, som utnyttjas av båda skolorna.

I huvudbyggnaden finns ett hemklassrum för var och en av de fem klasserna. I anslutning till hemklassrummen finns grupprum. Förutom hemklassrum finns en NO-sal med grupprum och en sal för helklass med grupprum som används för undervisning i bild, musik och textilslöjd. Tre mindre rum används som arbetsrum för lärare och skolläda. Centralt på bottenvåningen finns ett uppehållsrum för eleverna och ett rum som fungerar som personalrum.

I hemklassrummet finns hurtsar där varje elev har en egen låda för förvaring av läroböcker, anteckningsböcker, skrivmateriel m.m. Utanför klassrummen finns plats för eleverna att hänga ytterkläder. Eleverna har alltså inga läsbara utrymmen att förvara t.ex. värdesaker. Elever som vill låsa in något värdefullt har möjlighet att lämna in det på skolläda. Systemet har funnits i tre läsår, men i Skolverkets intervjuer togs läsbara skåp för eleverna upp som ett önskemål av elever och föräldrar. Lärarna och skolläda anser dock att nuvarande system hjälper eleverna att ha bättre ordning på sitt skolmaterial.

För undervisningen i idrott och hälsa, trä- och metallslöjd samt de praktiska delarna av ämnet hem- och konsumentkunskap får skolan utnyttja lokaler i kommunala grundskolor i Vallentuna. Skolan har en egen NO-sal med utrustning för undervisning med demonstrationer och laborationer i NO. Vissa laborationer i NO görs även i laborationssalar på någon kommunal grundskola, då skolans egen NO-sal saknar dragskåp. Intervjuade lärare beskrev att Vallentuna Friskola får hyra in sig på de kommunala skolorna på tider då värds skolan inte behöver sina lokaler. Situationen får negativa konsekvenser för den fristående skolan, vars schema styrs av lokal-tillgången.

Skolan har enligt intervjuade lärare och elever god tillgång till erforderlig utrustning för undervisningen. Eleverna har tillgång till läroböcker i alla ämnen även om de flesta böckerna skall lämnas tillbaka. Skolan har ett mindre bibliotek med såväl faktaböcker som skönlitteratur - både i enstaka exemplar och som hela klassuppsättningar. Enligt skolläda kan eleverna utnyttja det kommunala biblioteket när inte skolans eget bokförråd räcker till. Skolan har 20 datorer varav 6 bärbara för undervisningsbruk. Samtliga datorer har internetuppkoppling. Enligt eleverna används datorerna mest som skrivmaskiner för renskrivning av arbetsuppgifter, men det förekommer även att datorerna utnyttjas för att söka faktauppgifter via internet.

### 3.4 Undervisningens innehåll och arbetsformer

Skolan följer läroplanen för det obligatoriska skolväsendet (Lpo 94) och de nationella kursplanerna. Skolverket har tagit del av skolans lokala bearbetningar av kursplanerna. I några ämnen har kurserna brutits ned med målformuleringar för årskurserna 6, 7, 8 och 9. För de två högsta årskurserna redovisas även betygskriterier i dessa ämnen. Andra ämnen åter har endast målformuleringar för årskurserna 5 och 9.

Enligt dokumentationen följer skolan den timplan som låg till grund för Skolverkets godkännande. Eleverna får välja en av tre profiler som utgör skolans val. Profi-

lerna är idrott – hälsa – ledarskap, naturvetenskap – matematik och estetisk verksamhet. För eleverna sker profilundervisningen som ett tvåtimmarspass varannan vecka i årskursblandade grupperingar. Varannan vecka har årskurserna 6 och 7 profil och årskurserna 8 och 9 har sin profil veckorna däremellan. Den vecka en årskurs inte har profil kan eleverna välja att utnyttja tiden i skolan för t.ex. läxläsning. För elever som behöver extra undervisning finns här schematid för sådan. Elever som inte behöver extra stöd och som hellre gör sina läxor i hemmet kan göra det. Utöver den schemalagda profiltiden varannan vecka anordnas 2 x 2 hel-dagar som ”profildagar” varje läsår alternativt samlas dagarna till en ”profilvecka”.

Som språkval kan eleverna välja något av språken franska, spanska eller tyska. Det finns även möjlighet för elever som så önskar att välja utökad undervisningstid i svenska och/eller engelska i stället för att välja ytterligare ett språk. I årskurs 6 ingår elever från Lovisedalsskolan i språkgrupperna. Enligt lärarna är spanska det populäraste språkvalet.

I ämnena SO och svenska samt NO bedrivs undervisningen en timme per vecka i halvklass. Detta gör det möjligt att genomföra NO-laborationer i halvklass och innebär också en möjlighet att när så är lämpligt dela gruppen i pojkar och flickor.

Inlärn timer sker dels i form av ämnesstudier och dels i projekt- och temaform av ämnesövergripande karaktär. Som exempel på ämnen för temastudier som genomförts nämnde skolledningen temadagar om bl.a. Alkohol, narkotika och tobak samt Barnens rätt. Innevarande läsår planeras temadagar om bl.a. jämställdhet, arbetsmiljö och språk.

Vid lärares sjukdom eller frånvaro sätter skolan antingen in vikarie som kan undervisa i ämnet eller hjälper eleverna med t.ex. läxläsning.

Skolan upprättar en individuell utvecklingsplan för varje elev. Utvecklingsplanen bygger på lärarnas bedömning av eleven och ligger till grund för de återkommande utvecklingssamtalen med elev och föräldrar.

### 3.5 Skolans resultat och betygssättning

Nedan redovisas en sammanställning av resultaten på de nationella proven för årskurs 9 från läsåret 2004/05 och en sammanställning av slutbetygen i samma ämnen.

#### Nationella ämnesprov läsåret 2004/05

| Ämne      | Ej nått målen | Godkänd | Väl godkänd | Mycket väl godkänd | Ej deltagit |
|-----------|---------------|---------|-------------|--------------------|-------------|
| Svenska   | 2             | 19      | 15          | 2                  | 2           |
| Engelska  | 2             | 15      | 16          | 6                  | 1           |
| Matematik | 3             | 17      | 12          | 5                  | 3           |

**Utdrag ur slutbetygen läsåret 2004/05**

| Ämne      | Ej nått målen | Godkänd | Väl godkänd | Mycket väl godkänd |
|-----------|---------------|---------|-------------|--------------------|
| Svenska   | 3             | 20      | 14          | 3                  |
| Engelska  | 4             | 18      | 10          | 8                  |
| Matematik | 3             | 17      | 14          | 6                  |

Ovanstående sammanställningar visar en god överensstämmelse mellan betygsnivån och resultaten på de nationella ämnesproven. Enligt samstämmiga uppgifter från skolledning och lärare säger sig avgångseleverna från skolan lyckas väl på sina gymnasieprogram och upplever att de har kunskaper väl i nivå med elever från andra grundskolor. Bland de intervjuade föräldrarna fanns några som haft barn som efter avslutade studier på Vallentuna Friskola nu börjat på gymnasiet. Även dessa föräldrar säger att deras barn verkar ha en god grund för gymnasiestudier. De har både fått goda kunskaper och fått träna på att själva skaffa kunskaper. Föräldrarna säger dock att det är svårt att förstå nuvarande betygssystem när det gäller betygsnivåerna i årskurs 8 och höstterminen i årskurs 9.

Även bland de intervjuade lärarna framkom att de tyckte det var svårt att konkretisera betygskriterierna för elever och föräldrar. Lärarna berättade att de diskuterat betygs-kriterier med varandra på skolan men även med ämneskollegor från kommunens grundskolor på en studiedag på Vallentuna gymnasieskola. Skolledarna berättade att de och lärarna studerat Skolverkets skrifter och stödmaterial som förklarar betygssystemet men att skolan hittills inte lyckats i sina försök att få medverkan från Skolverket eller Skolutvecklingsmyndigheten i ett informationsmöte för föräldrar på temat betyg och betygssättning.

**3.6 Bedömning**

Skolverket bedömer att verksamheten vid Vallentuna Friskola är av god kvalitet och ger kunskaper och färdigheter som motsvarar det offentliga skolväsendets.

Skolverket vill emellertid lyfta fram några områden där verksamheten bör förbättras (förbättringsområden).

**Förbättringsområden***Lärarkompetens*

En viktig förutsättning för att en skola skall kunna ge eleverna kunskaper och färdigheter är att lärarna har utbildning och kompetens att ge undervisning i de ämnen de är satta att undervisa i.

Vid Vallentuna Friskola får eleverna huvuddelen av sin undervisning av lärare med utbildning för de arbetsuppgifter som ingår i deras tjänst. Som framgår av rapporten finns dock ett antal ämnen där undervisningen handhas av lärare som saknar utbildning för undervisning i dessa ämnen. Skolan bör vidta åtgärder för att öka andelen lärare med utbildning i dessa ämnen i samband med nyrekrytering samt stimulera nuvarande lärare till kompetensutveckling i praktisk pedagogik.

*Betygsättning*

Såväl i föräldraintervjuer som i intervjuer med lärare på skolan framkom en viss osäkerhet kring betygssättningen i årskurs 8 och höstterminen i årskurs 9 i ämnen som avslutas först under vårterminen i årskurs 9. Som framgår av rapporten har skolan påbörjat ett arbete att fortbilda lärarna och informera föräldrarna om betygssättningssystemet. Skolan behöver fortsätta sina fortbildningsinsatser om betygssättning och härvid informera såväl elever som föräldrar om vilka mål och kriterier som ligger till grund för betygssättningen.

## **4 Allmänna mål och värdegrund**

### **4.1 Skolans mål och värdegrund**

Vallentuna Friskola har enligt skolans informationsbroschyr ambitionen att vara en skola där förväntningarna är högt ställda på alla – elever, föräldrar och lärare. Det dagliga arbetet i Vallentuna Friskola skall enligt skolans lokala arbetsplan genomföras av de grundläggande värden som finns uttryckta i Lpo 94:1.

”Eleverna ska erbjudas en, trevlig, väl strukturerad, stressfri och ostörd inlärningsmiljö i ett socialt sammanhang där de vuxnas och elevernas förväntningar är högt ställda och samarbetet en självklarhet” (citrat ur skolans lokala arbetsplan). Stora ansträngningar görs enligt den lokala arbetsplanen för att strukturera elevens arbete på ett för eleven tydligt sätt.

### **4.2 Skolans arbete mot kränkande behandling och för jämställdhet**

Skolan har en ”handlingsplan mot mobbning och kränkande särbehandling”. Enligt handlingsplanen är målet en skola där alla respekterar varandra. För att åstadkomma ett gott psykosocialt klimat där barn och vuxna känner sig respekterade bedriver skolan ett förebyggande arbete. I handlingsplanen räknas upp ett antal aktiviteter som ingår i detta förebyggande arbete. Planen innehåller även en beskrivning av vilka insatser som skall göras i akuta mobbningssituationer.

Intervjuade lärare, elever och föräldrar bekräftar att skolan arbetar i enlighet med planen. I de fall tendenser till mobbning förekommit har skolan hittills kunnat avstyra mobbningen. Enligt lärarna underlättas arbetet av skolans litenhet och den nära kontakten mellan lärare, elever och skolläda. Skolverket har tagit del av sammanställningar av svar på två elevenkäter, som skolan genomfört inom ramen för sitt kvalitetsarbete. Enkäterna består av ett antal påståenden, som eleverna ska ta ställning till enligt en fyrgradig skala. Nivåerna är 4=mycket bra, 3=bra, 2=något bristfälligt och 1=otillfredsställande. På påståendet ”Mobbning och okamratligt beteende förebyggs och bekämpas” var genomsnittsvärdet 2,8 läsåret 2003/04 och 3,0 läsåret 2004/05.

Ett led i skolans arbete att få information om hur eleverna upplever sin skolsituation är den ”Reflektionsbok” där varje elev regelbundet får i uppgift att reflektera över ett ämne som läraren bestämt. Som exempel på ämnen nämnde skolläda gisslandramat i Bezlan och tsunamikatastrofen men även jämställdhet. Eleverna får

också tillfälle att skriva ned hur de tänker bl.a. kring sin skolsituation. Boken lämnas till klassföreståndaren som med sin signatur kvitterar att han/hon läst vad som skrivits. Boken utnyttjas även av elever för att kommunicera eventuella problem med läraren som t.ex. mobbningstendenser. Genom att använda boken kan läraren svara utan att någon annan behöver få veta vad eleven tagit upp. Vid Skolverkets elevintervjuer tycktes det som om systemet med boken inte var känt av alla elever. Enligt skolledningen kan det bero på att ett par klasser använt den gamla beteckningen "loggbok" samt att två klasser är nya på skolan.

Föregående läsår påbörjades ett arbete i årskurs 6 och 7 med "nolltolerans mot kränkande och diskriminerande språkbruk". Klasserna 6 och 7 arbetade medvetet med detta bl.a. genom "forumspel" ledda av en inhyrd pedagog. I klass 6 genomfördes även en serie gruppsamtal i pojkgruppen med värderingsövningar under ledning av pojkar från år 9. Enligt skolans kvalitetsredovisning har arbetet givit "tydligt positiva effekter". I kvalitetsredovisningen anges som mål för läsåret 2005/06 bl. a. att arbetet med "Reflektionsboken" utvecklas ytterligare och att skolans arbete med jämställdhetsfrågor ska intensifieras bland annat genom temaarbete och lärares fortbildning i ämnet.

#### **4.3 Elevernas ansvar och inflytande**

Enligt skolledningen hålls klassråd på schemalagd tid en gång per vecka och klass. Uppgiften bekräftas av intervjuade elever. Skolan har vidare ett elevråd med två elever från varje klass. Elevrådet, som arbetar självständigt från skolledningen med en lärar-/personalrepresentant som länk mellan elevråd och personal, tar upp frågor som aktualiserats i klassråden. Enligt arbetsplanen för läsåret 2005/06 ska elevrådsutbildning genomföras under året. Enligt planen ska elevrådet delta i någon personalkonferens per termin. Även skolans utvecklingsområden jämställdhet och reflektion skall ingå i elevrådets arbete.

Enligt skolledningen fungerade elevrådet bra under föregående läsår. Då skolan hade två klasser i årskurs 9 som lämnade skolan i juni försvann fyra av de tio ledamöter som då utgjorde elevrådet. Enligt skolledningen var vårbal, skoltröjor och "extremdag" (en dag då eleverna var utklädda) tre exempel på sådant som eleverna arbetat med förra året. Vid tidpunkten för inspektionsbesöket hade det nya elevrådet ännu inte utsetts och det nya rådet följaktligen inte inlett sitt arbete.

Eleverna uppgav att de ibland får vara med och bestämma arbetssätt, innehåll i temadagar och redovisningsformer på frågan om elevernas möjlighet att påverka undervisningen.

#### **4.4 Allsidighet och saklighet i undervisningen**

Skolan följer läroplanen (Lpo 94) och läser enligt de nationella kursplanerna. Eleverna har tillgång till läroböcker och andra läromedel i samma utsträckning som kommunala grundskolor. De har även tillgång till datorer med uppkoppling till internet.

#### **4.5 Elever i behov av särskilt stöd**

Bland eleverna på Vallentuna Friskola finns flera som lyckats mindre väl i sin tidigare skola. Flera av dem är i behov av särskilt stöd och för några har skolan två anställda elevassistenter.

Skolverket har tagit del av skolans arbetsplan för elevvård. I planen uttrycks målsättningen att

- eleverna ska finna trivsel och meningsfullhet i skolarbetet
- eleverna ska känna förtroende för vuxna
- det ska finnas förståelse och ömsesidig respekt mellan hem och skola.

I planen beskrivs hur skolan arbetar när problem uppkommer i någon elevs skolsituation och vem som har ansvaret för arbetet i dess olika faser. Skolverket har i samband med utredningen sett ett par exempel på avidentifierade åtgärdsprogram för elever i behov av stöd.

Då skolan har tagit emot flera elever med svårlösta problem har lärarna under det gångna läsåret fått en utbildning i samtalsmetodik. Utbildningen fortsätter bl.a. i form handledning för lärarna tre gånger per termin.

För att ge alla elever en undervisning som motsvarar deras förutsättningar har skolan dubbla lärare i klasser med många elever i behov av stöd. Dubbleringen av lärarna ger möjlighet att dela klassen i två grupper men också till undervisning i helklass med två lärare. Enligt lärarna förekommer båda varianterna. Skolan har två lärare med utbildning i specialpedagogik samt en mellanstadielärare med långvarig erfarenhet av stödundervisning. Bland annat utnyttjas profiltiden de veckor eleverna inte har profilundervisning.

#### **4.6 Skolans kontakt med hem, samhälle och arbetsliv**

Då en ny elev börjar på Vallentuna Friskola möts elev, föräldrar och båda klassföreståndarna för ett introduktionssamtal. Vid samtalet berättar lärarna om skolan och informerar om rutiner och praktiska detaljer. Elev och föräldrar berättar det som de bedömer vara viktigt för skolan att känna till om eleven. Elever och föräldrar får vid introduktionssamtalet ta ställning till om de vill ha denna information skriftligt före utvecklingssamtalen. Enligt skolledningen har hittills alla föräldrar ställt sig positiva till denna form av information.

De intervjuade föräldrarna uttryckte att de var mycket nöjda med skolan och att skolan har god kontakt med elevernas vårdnadshavare. En gång i veckan skickar skolan hem ett veckobrev med information om vad som är på gång i skolan. I veckobrevet finns elevens veckoschema. I detta markerar lärarna om eleven varit frånvarande, kommit för sent eller varit störande på någon lektion. De intervjuade föräldrarna uttryckte att de var mycket nöjda med veckobrevet och dess utformning.

Minst en gång per termin har klasserna föräldramöte. En gång per termin kallas även elever och föräldrar till utvecklingssamtal. Inför utvecklingssamtalet har klassläraren inhämtat information av ämneslärarna om elevens studiesituation i respekti-

ve ämne. Samtalet utmynnar i att elev, föräldrar och lärare sätter upp mål för elevens fortsatta skolarbete och bestämmer när måluppfyllelsen ska följas upp. I allmänhet gäller att uppföljningen görs vid nästa utvecklingssamtal, men där behov finns görs uppföljningen tidigare.

#### **4.7 Bedömning**

Skolverket bedömer, att Vallentuna Friskola uppfyller författningarnas krav på att utbildningen skall motsvara de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

### **5 Skolans kvalitetsarbete**

#### **5.1 Skolans arbete med kvalitetsfrågor**

Skolan har ett kontinuerligt kvalitetsarbete med tydliga målformuleringar för verksamheten som följs upp bl.a. i form av enkätundersökningar med personal elever och föräldrar under vårterminen. Till skillnad från år 2004 deltog inte föräldrarna i undersökningen år 2005. Skolledningen ansåg att svarsfrekvensen från föräldrarna år 2004 var alltför låg då endast 57 % av föräldrarna besvarade enkäten. Hösten 2005 avser skolan att genomföra en kartläggning enligt Arbetslivsinstitutets modell för systematiskt arbetsmiljöarbete i skolan. Skolledningen har en förhoppning att en sådan kartläggning ska ge mer information som kan användas i skolans förbättringsarbete. Vid intervjuer med personalen framkom att de var väl förtroga med skolans kvalitetsarbete.

#### **5.2 Skolans kvalitetsredovisning**

Skolverket har tagit del av skolans kvalitetsredovisningar för läsåren 2003/04 och 2004/05. Båda innehåller bedömningar av i vilken mån målen för utbildningen har uppnåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för bättre måluppfyllelse kommande läsår.

#### **5.3 Bedömning**

Skolverket bedömer att Vallentuna Friskola uppfyller författningarnas krav på kvalitetsarbete och en årlig kvalitetsredovisning.

## Rättslig reglering

Utbildningen vid **fristående grundskolor** regleras i 9 kap. skollagen. I 2 § anges vad som krävs för godkännande:

*”En fristående skola, vars utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som grundskolan (...) skall förmedla, skall godkännas, om*

- 1. skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet,*
- 2. huvudmannen för skolan har förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med ovan angivna villkor,*
- 3. skolan står öppen för alla barn som enligt denna lag har rätt till utbildning inom motsvarande skolform i det offentliga skolväsendet, med undantag för sådana barn vilkas mottagande skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för skolan,*
- 4. skolan har minst 20 elever, om det inte finns särskilda skäl för ett lägre elevantal,*
- 5. (...)*
- 6. skolan för undervisningen använder lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, och*
- 7. skolan uppfyller de ytterligare villkor som regeringen föreskriver i fråga om utbildningen vid fristående skolor och om antagningen till och ledningen av sådana skolor.*  
*En fristående skola som avses i denna paragraf får inom ramen för vad som sägs i första stycket 1 ha en konfessionell inriktning.”*

Regeringen föreskriver sådana ytterligare villkor som omnämns i lagen ovan i förordningen (1996:1206) om fristående skolor.

Enligt 1 kap. 2 a § skollagen skall skolan på socialnämndens initiativ i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. Vidare finns en hänvisning till bestämmelserna i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) om skyldigheten att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd.

Enligt 9 kap. 7 § skollagen skall utbildningen vid fristående grundskolor vara avgiftsfri för de elever som bidragen avser.

Enligt 3 kap. 14 § skollagen skall huvudmannen för en fristående skola anmäla till hemkommun om en skolpliktig elev är frånvarande i stor utsträckning utan giltig orsak.

Enligt 9 kap. 16 b § skollagen gäller bestämmelserna i 2 kap. 4 och 5 §§ skollagen om behörighet och anställningsvillkor även för fristående grundskolor och särskolor.

Enligt 14 kap. 7 a § skollagen skall skolan för elever i sådana fristående skolor som avses i 9 kap. erbjuda skolhälsovård som motsvarar den som ges inom motsvarande skolform inom det offentliga skolväsendet.

Huvudmannen skall iaktta sina skyldigheter enligt lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg.

En fristående skola skall dessutom årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning enligt förordningen (1997:702) om kvalitetsredovisning inom skolväsendet.

Enligt 9 kap. 3 § skollagen får ett barn fullgöra sin skolplikt i en fristående skola som motsvarar särskolan endast om styrelsen för särskolan i barnets hemkommun har bedömt att barnet inte kan nå upp till grundskolans kunskapsmål därför att det är utvecklingsstört.

Enligt 2 § lagen (1995:1249) om försöksverksamhet med ökat föräldrainflytande över utvecklingsstörda barns skolgång skall elever inte tas emot i särskolan om vårdnadshavaren inte lämnar sitt medgivande.

Enligt 9 kap. 7 § skollagen skall utbildningen vid fristående särskolor vara avgiftsfri för de elever som bidragen avser.

Enligt 9 kap. 16 b § skollagen gäller bestämmelserna i 2 kap. 4 och 5 §§ skollagen om behörighet och anställningsvillkor även för fristående grundskolor och särskolor.

Enligt 14 kap. 7 a § skollagen skall skolan för elever i sådana fristående skolor som avses i 9 kap. erbjuda skolhälsovård som motsvarar den som ges inom motsvarande skolform inom det offentliga skolväsendet.

Huvudmannen skall iaktta sina skyldigheter enligt lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg.

En fristående skola skall dessutom årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning enligt förordningen (1997:702) om kvalitetsredovisning inom skolväsendet.